

Aleks Droog
www.parklaan.nl

Boompjeswal Groenlo: lagen van de tijd verenigd

De Boompjeswal in de Achterhoekse vestingstad Groenlo heeft een forse opknappbeurt gekregen. De vestingwallen hebben weer strakke contouren. In het landschappelijke park aan de overkant van de gracht zijn nieuwe bomen geplant en vaste plantenborders aangelegd. Daarmee zijn twee tijdlagen in het park verenigd door Parklaan Landschapsarchitecten.

Tekst Miranda Vrolijk | Beeld Paulien Varkevisser

Vaste planten markeren een kruispunt van verschillende fiets- en wandelpaden. Er groeit onder meer *Persicaria amplexicalis*, *P. affinis* 'Superba', *Nepeta faassenii* 'Grol' en *Carex morrowii* 'Variegata'.

Bovenop de steile vestingwallen zijn rijen bomen en blokhagen aangeplant, beide bestaan uit *Fagus sylvatica*. Samen vormen ze nu als het ware de borstwering van de vesting.

Tijdens de Tachtigjarige oorlog belegerde Frederik Hendrik in 1627 in opdracht van de Staten Generaal 'die Starcke Stadt Grol'. De belegering duurde dertig dagen, daarna was Groenlo veroverd en zou nooit meer in handen komen van de Spanjaarden. Die Slag om Groenlo ofwel 'De Slag om Grolle' wordt iedere twee jaar in oktober nagespeeld. De zogenoemde re-enacters komen vanuit heel Europa en Amerika naar de Achterhoekse stad. Zonder uitzondering prijzen zij de sfeer in Groenlo en het authentiek nagemaakte slagveld.

Gemeente Oost-Gelre heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd om Groenlo als vestingstad neer te zetten. Zo is bij de inrichting van park de Grolse Weiden op de plek van het historische schootsveld een multifunctioneel evenemententerrein ingericht. Hier wordt de historische

veldslag nagespeeld. Een ander voorbeeld is de herinrichting van de Boompjeswal – onderdeel van de vestingwerken – in de binnenstad. Voor het groenontwerp werd Parklaan Landschapsarchitecten uit Den Bosch ingeschakeld. Afgelopen voorjaar heeft de Koninklijke Ginkel Groep uit Veenendaal het park ingeplant; ook gaat dit bedrijf de komende vijf jaar de Boompjeswal beheren.

Tuin- en landschapsarchitect Aleks Droog van Parklaan Architecten legt uit dat de bestaande Boompjeswal uit twee parkdelen met heel verschillende sferen bestaat. De 17e eeuwse vestingwerken hebben strakke rechte contouren. Door de gemeente zijn die voor de herinrichting van het park scherper aangezet: daarvoor is de gracht verbreed, de grond die vrijkwam, is in de wallen verwerkt. Het parkdeel dat aan de overkant van de

gracht ligt, heeft in de 19e eeuw toen de vestingwerken werden ontmanteld, een meer romantische inrichting gekregen naar Engelse landschapsstijl. Beide tijdlagen zijn door Parklaan Landschapsarchitecten versterkt.

„Het ijkpunt is 1627, maar dat wat er zich aan de overzijde heeft ontwikkeld, het 19e eeuwse romantische park, dat gaan we natuurlijk niet wegpoetsen”, aldus Droog. Bovendien had dat nooit doorgang gevonden, want Stichting Mooi Groenlo, een lokale organisatie die zich met name inzet voor het behoud van het groen in de Achterhoekse stad, hield nauwgezet in de gaten of er niet onnodig bomen en heesters werden gekapt. Voor Droog en Koninklijke Ginkel Groep was dat af en toe laveren tussen bewonerswensen en de werkzaamheden die zij noodzakelijk achtten.

>

Zo veel mogelijk bomen zijn behouden of verplant. „Zo groeien er een Magnolia, een aantal prachtige treurwilgen, een Parottia, een Cornus en toverhazelaar”, somt Droog op. „Dat zijn echt cadeau-tjes.” Toch moest er ook het een en ander gekapt worden omdat de bomen enerzijds uitgegroeid of ziek waren – ze zijn minimaal 120 jaar oud – en anderzijds omdat Parklaan bepaalde zichtlijnen wilde creëren om de beide parkdelen met elkaar te verbinden. „Tijdens bewoners-avonden hebben we met de bewoners over de voorgenomen kap overlegd.” Zij kregen er ook wat voor terug. Zo zijn er diverse Taxodium distichum op de oeverlijn aangeplant, er kwam een extra treurwilg (Salix sepulcralis 'Chrysocoma') omdat de bewoners dat graag wilden en een Tilia henryana op verzoek van de lokale bijenvereniging. Op opvallende plekken heeft Droog bijzondere bomen geplant zoals een Libanon-ceder, Ailanthus altissima, een Fraxinus americana 'Autumn Purple' en een Fraxinus excelsior 'Allgold' (de twee laatste vanwege de mooie herfstverkleuring).

De vestingwerken zijn beplant met strakke bomenrijen van beuken en linden met een onderbeplanting van blokhagen. „Die vormen nu als het ware de borstwering van de vesting”, zegt Droog. De gekozen soorten sluiten aan op wat er al groeit. Het talud van de wallen is redelijk steil, dit in tegenstelling tot het landschap-pelijke parkdeel aan de overkant van de gracht. Op voorspraak van de tuin- en landschapsarchitect glooit het talud – daar waar er ruimte voor is – geleidelijk af richting het water. „Zodat je vanaf de fiets- en wandelpaden goed zicht hebt op het water, wat belangrijk is in de Engelse landschapstijl.”

In het landschappelijke deel lopen diverse fiets- en wandelpaden. Op twee locaties waar verschillende routes elkaar kruisen zijn vaste plantenborders ingericht. De soorten zijn samen met Antoon Bleumink van gemeente Oost-Gelre uitgekozen. „Daardoor hebben we bijvoorbeeld voor de Nepeta faassenii 'Grol' gekozen, een directe verwijzing naar Groenlo.” Ook heeft Bleumink geholpen bij de sortimentskeuze van de Rhodo-

dendronborder. „Ook weer een verwijzing naar de 19e eeuw.”

Divers maaibeheer

Niet alleen de contouren en het type beplanting van de twee parkdelen contrasteren met elkaar, ook de manier waarop ze beheerd worden. Het gazon op de vestingwallen wordt strak gemaaid, in het landschappelijke deel niet. Een groot deel is ingeplant met een kruidenrijke vegetatie van Heem en wordt slechts één à twee keer per jaar gemaaid. „Op diverse plekken is langs de ondiepe oevers een moerasvegetatie aangeplant. Het is dan niet mooi om het gazon dat daarop aansluit strak te maaien. Nu loopt het mooier in elkaar over.”

Een laatste belangrijke ingreep van Parklaan is de herplaatsing van het oorlogsmonument en de volière, waardoor deze beide een mooie achtergrond van respectievelijk Rhododendron en vaste planten hebben. <

Boompjeswal

Locatie Groenlo

Grootte 3,5 ha

Jaar aanleg 2014/2015

Ontwerp Parklaan Landschapsarchitecten

Aanleg Koninklijke Ginkel Groep

Beheer Koninklijke Ginkel Groep

Bomen bijgeplant onder meer Ailanthus altissima, Liquidambar styraciflua, Fraxinus americana 'Autumn Purple' en Alnus glutinosa 'Imperialis'.

Vasteplantenborder onder meer Nepeta faassenii 'Grol', Persicaria amplexicaulis, Persicaria affinis 'Superba', Carex morrowii 'Variegata' en Molinia caerulea 'Edith Dudszus'.

Rhododendronborder Rhododendron 'Cunningham's White', R. 'Nabucco', R. 'Catawbiense Boursault', R. 'Nova Zembla' en R. 'Catawbiense Album'.

De dierentil is door Parklaan ontworpen. In het 4 m hoge bouwwerk kunnen verschillende dieren een schuilplaats vinden. De betonnen voet heeft een uitsparing voor egels. Tussen de gepotdekselde houten planken zitten heren en der kleine uitsparingen voor vleermuizen. De gaten bovenin zijn bedoeld voor eekhoorns of zelfs een uil, de nestkastjes voor mussen en spreeuwen.

Achter de nieuw aangebrachte vestingwal bevindt zich het terrein van de scouting met struweel en bos. De vestingwal zelf gebruiken de jongeren om tegenaan te klauteren.

De Boompjeswal heeft twee nieuwe voetgangersbruggen gekregen. Een daarvan wordt gemarkeerd door kleurrijke vaste planten. Op de voorgrond loopt de kruidenrijke vegetatie over in de moerasvegetatie.

De volière met priel is verplaatst en staat nu in de Rhododendronborder. „Je zou het een folly kunnen noemen, net als de dierentil”, zegt Droog, verwijzend naar de bouwwerken die ter decoratie in de Engelse landschapsparken werden gezet.

Verschiede bomen zijn in het park gekapt, andere (zoals de twee op de achtergrond) zijn behouden. De Fraxinus americana 'Autumn Purple' op de voorgrond is nieuw geplant, net als meer bijzondere bomen op opvallende plekken.

